MAAILMAKOOL MONDO

AMANDA JA VÄRVILINE MAAILM

TERE, HEA MONDO SÕBER!

Siin on sulle armas värviraamat, et minna koos Amanda ja elevant Modoga maailma avastama.

Mondos tegutseb seltskond inimesi, kes tahavad muuta maailma võrdsemaks ja õiglasemaks paigaks. Selle raamatu värvipiltidel näed Mondo jaoks olulisi teemasid ja tegevusi – näiteks tegeleb Mondo arengukoostöö ja humanitaarabiga. Maailmas on mitmeid riike, kus inimestel on palju keerulisem head ja turvalist elu elada kui meil Eestis. Sellepärast on oluline aidata ka nende riikide lastel koolis käia, noortel ameteid õppida ja naistel pere toetamiseks tasuvat tööd leida. Kui kuskil on toimunud loodusõnnetus või puhkenud sõda, siis on inimestel vaja abi kõige hädavajalikumate asjadega nagu toit, peavari ja ravimid. Sellise abi osutamine ongi humanitaarabi. Usume, et maailmas toimuva kohta õppida ei ole kunagi liiga vara ja sellel teekonnal pakuvadki lastele seltsi Amanda ja Modo. Loodame, et selle raamatu pilte värvides saate koos oluliste teemade üle arutleda ning maailma kohta uut ja põnevat õppida.

HARIDUS

Eestis saavad kõik lapsed käia lasteaias ja koolis. Maailmas on aga kohti, kus lapsed koolis käia ei saa. Selleks võib olla erinevaid põhjuseid: pole piisavalt raha, et osta õpikuid, või on koolitee liiga pikk ja raske või on lapse abi vaja hoopis kodustel põllutöödel. Modo arvab, et igal lapsel peaks olema õigus õppida ja targaks saada. Mida sina arvad? Kas sulle meeldib õppida?

INIMÕIGUSED

Kas teadsid, et kui inimene sünnib, siis saab ta endale kaasa inimõigused? See tähendab, et keegi ei tohi talle halba teha, teda ära kasutada või keelata tal elada ja olla just nii, nagu ta soovib. Modo arvab, et inimõigused on väga tähtsad. Mida sina arvad? Kas sa julged enda ja oma sõprade eest seista, kui tunned, et kellelegi liiga tehakse?

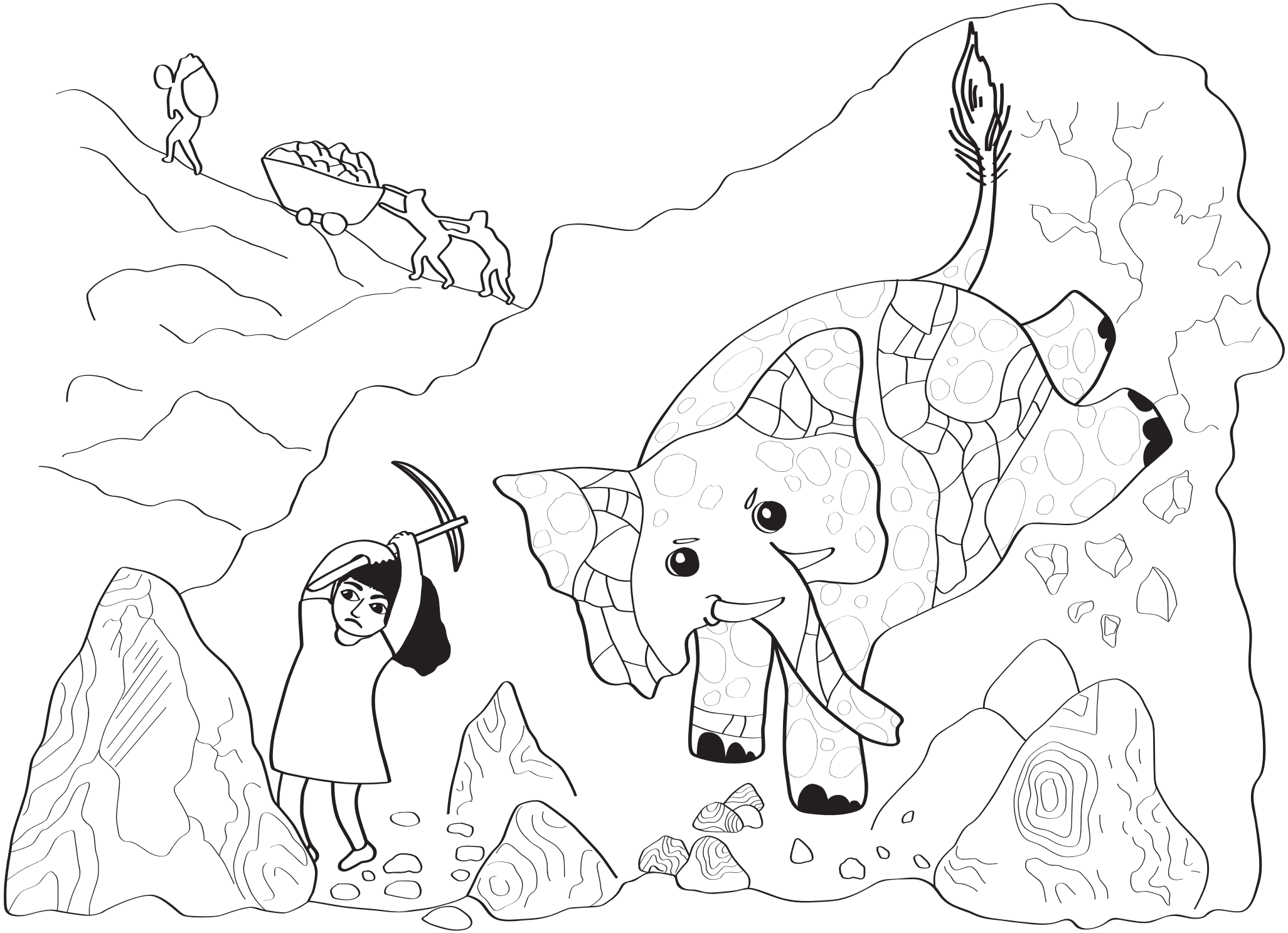

KULTUURILINE MITMEKESISUS

Maailmas elab palju rahvaid – nad räägivad erinevaid keeli, söövad erinevaid toite ning laulavad erinevaid laule. See, et me oleme üksteisest erinevad, on tore ja huvitav. Nii on kogu maailm rikkam ja põnevam. Modo arvab, et on huvitav teada saada, kuidas maailma teistes paikades elatakse ja mõeldakse. Mida sina arvad? Millise maailma paiga kohta tahaksid sina kõige rohkem teada saada?

VÕRDÕIGUSLIKKUS

Maailmas elavad poisid ja tüdrukud, kellest saavad mehed ja naised, paljudest emad ja isad, vanaemad ja vanaisad. Me oleme erinevast soost, aga soovime sarnaseid asju – käia koolis, kasvada suureks, õppida selgeks vahva amet, mis meile meeldib. Mõnes kohas maailmas ei tohi tüdrukud näiteks jalgpalli mängida. Modo arvab, et nii ei ole õige – poistel ja tüdrukutel peaksid olema samad võimalused. Mida sina arvad? Kelleks sina saada tahad?

SOTSIAALNE ETTEVÕTLUS

Inimesed tahavad teha tööd, mis neile meeldib ja mille eest nad saavad head palka. Mõnikord ei ole see lihtne, sest kõigil ei ole võimalik tööd leida. Näiteks mõnes maailma riigis on naistel palju keerulisem teha tööd, mille eest palka makstakse. Mõni inimene ei saa tööle minna, sest ta peab liikumiseks kasutama ratastooli. Modo leiab, et igale inimesele peaks jaguma head ja väärikat tööd, mis võimaldaks osta süüa ja lapsi kooli saata. Mida sina arvad? Millised tööd on kõige vajalikumad?

DIGIPÄDEVUS

Tänapäeval ei saa enam naljalt keegi ilma interneti ja nutiseadmeteta hakkama. Interneti abil saame tööd teha, pere ja sõpradega suhelda ning maailma kohta õppida. Kahjuks aga ei ole paljudel inimestel maailmas arvutit ega nutitelefoni ja nad jäävad ilma võimalustest, mida internet meile pakub. Modo arvab, et see on ebaõiglane ja inimestel peaks olema võimalik interneti ja nutiseadmete kasutamist õppida. Mida sina arvad? Kas igal inimesel peaks olema nutitelefon?

E-POOD
KOOL
OMA KODU
DIPLOM
DIPLOM

KLIIMAMUUTUSED

Maakeral on praegu palavik. Nii nagu sinulgi, kui sa haige oled, on tal vahepeal kuum ja siis jälle külm ja vahepeal ajab nutma. See tähendab, et mõni koht maailmas muutub ebatavaliselt kuumaks, teine aga külmaks. Mõnel pool on aga üha rohkem sademeid, teisel pool sademed kaovad. Maakera palavik ei lähe kergesti mööda. Modo usub, et seda saab alandada sammhaaval, kui hoiame loodust ja arvestame maakera vajadustega. Mis sina arvad? Mida sina saad maakera heaks teha?

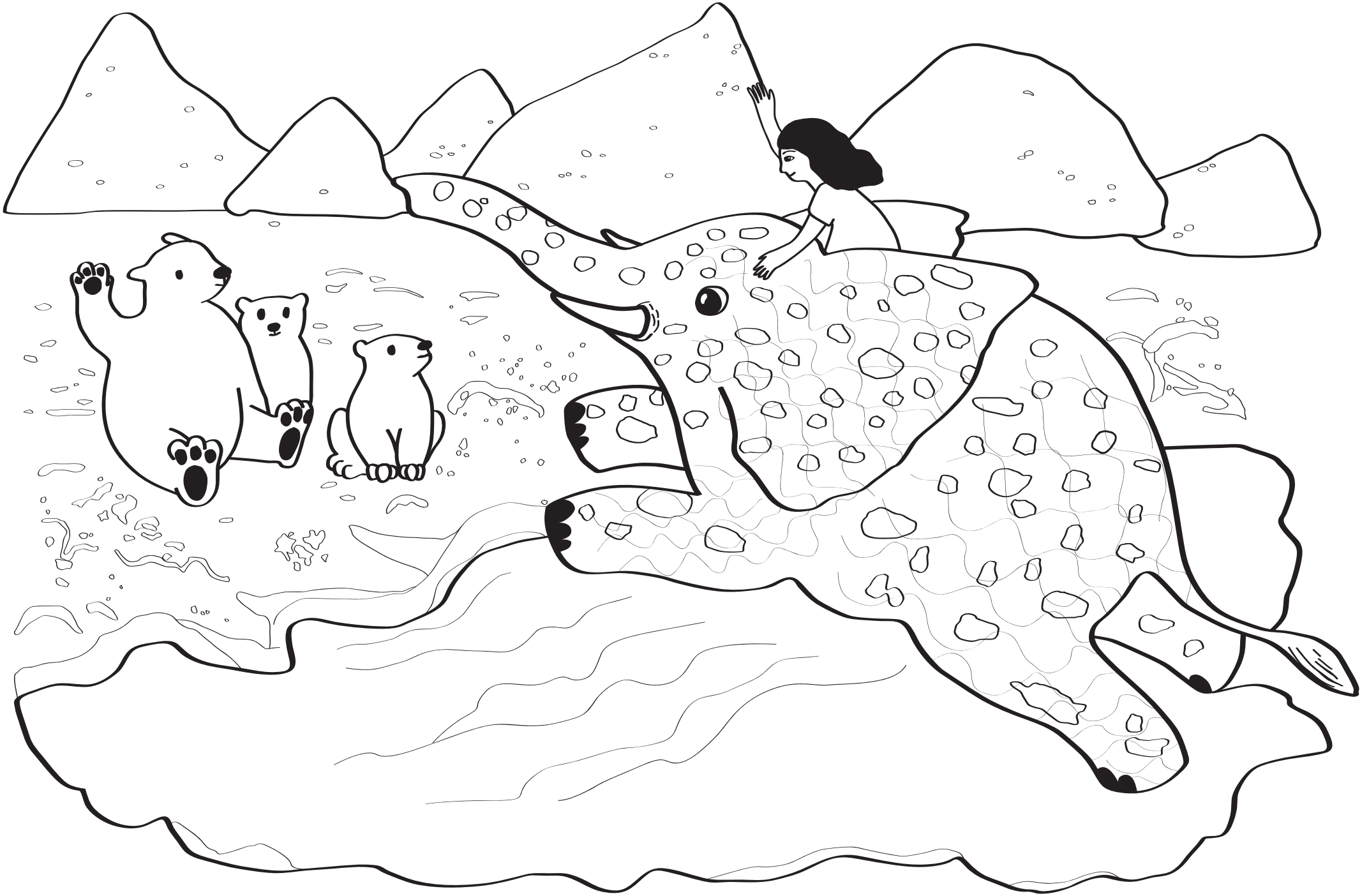

KESKKOND

Kahjuks on paljudes maailma riikides loodus väga halvas olukorras. Näiteks Aafrikas laieneb suur Sahara kõrb iga aastaga. See tähendab, et maa seal elavate inimeste põldudel ja kodudes muutub aina kuivemaks. Mõnel aastal ei saa seal enam üldse toitu kasvatada. Aafrika inimesed on kõrbe peatamiseks mõelnud välja kavala nipi: tuleb istutada palju puid ja põõsaid, mis kuivades tingimustes vastu peavad ja vett maa sees hoiavad. Nii ei saa kõrb edasi laieneda. Modo leiab, et see on hea mõte. Mida sina arvad? Mida meie saaksime enda kodukohas ära teha, et loodust hoida?

TAASTUVENERGIA

Kust tuleb elekter, mis sinu toas lambipirni põlema paneb? Miks meil elektrit üldse vaja on? Kas selleks, et telekast multikaid vaadata? Elekter on hädavajalik paljudeks tegevusteks, näiteks selleks, et hoida töös koolimaju ja haiglaid. Mõnes paigas ei saa lapsed kodudes õhtuti õppida, sest neil ei ole elektrit. Modo arvab, et keskkonnasäästlik elekter võiks olla kõigile kättesaadav. Mida sina arvad? Kuidas saame enda kodus elektrit säästlikult kasutada?

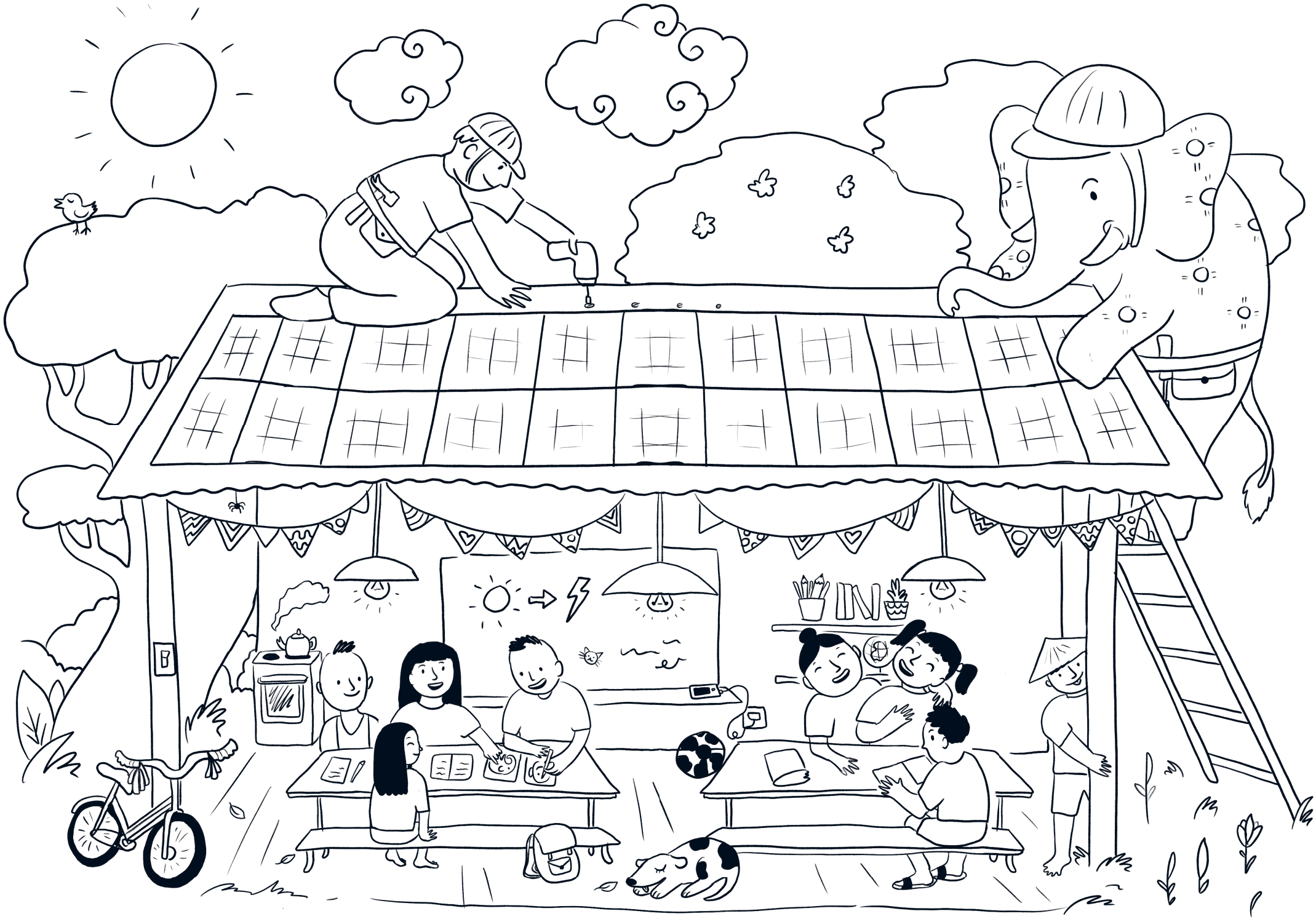

TARBIMINE

Maailmas on väga palju asju, aga iga asja tegemine kulutab natuke meie maakera. Sageli ostame ka neid asju, mida meil tegelikult vaja ei ole. Enne ostmist võiks alati mõelda, kui palju või kui kaua me seda kasutaksime. Samuti võiks mõelda, mis saab sellest asjast siis, kui me seda enam ei vaja. Modo arvab, et asjad ei tee meid päriselt õnnelikuks. Mida sina arvad? Mis sind õnnelikuks teeb?

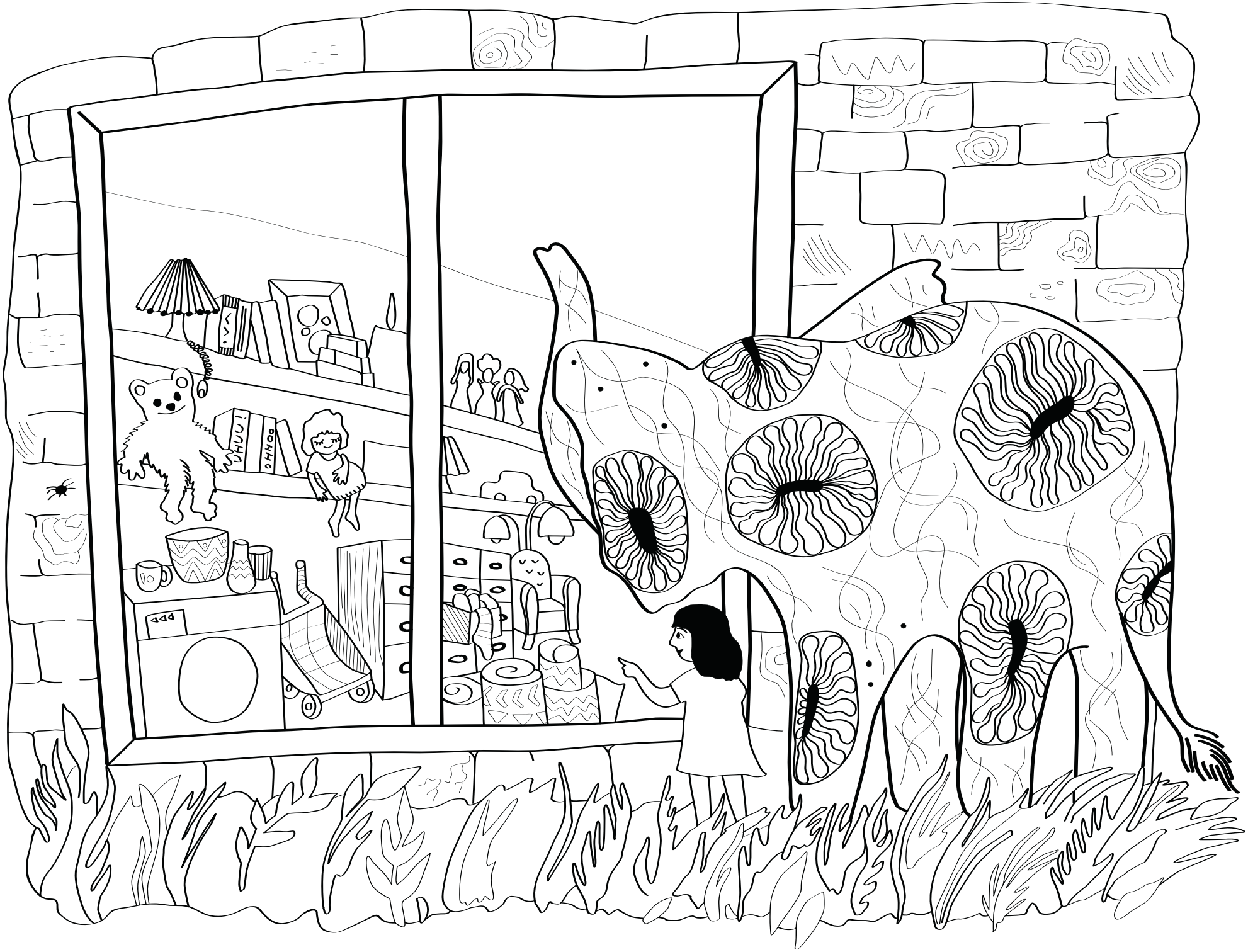

VESI

Vesi on elu alus: kustutab janu, peseb puhtaks, kasvatab vilja, on koduks tuhandetele taime- ja loomaliikidele. Vett ei teki Maal juurde ega kao, vaid see ringleb, muutudes vahepeal jääks, siis jälle veeks või auruks. Mõned meie maakera veekogud on väga reostatud, sest sinna jõuab inimeste tekitatud prügi. Modo arvab, et vett ei tuleks raisata ning prügi ei tohiks merre visata. Mida sina arvad? Kui palju sina päevas vett vajad?

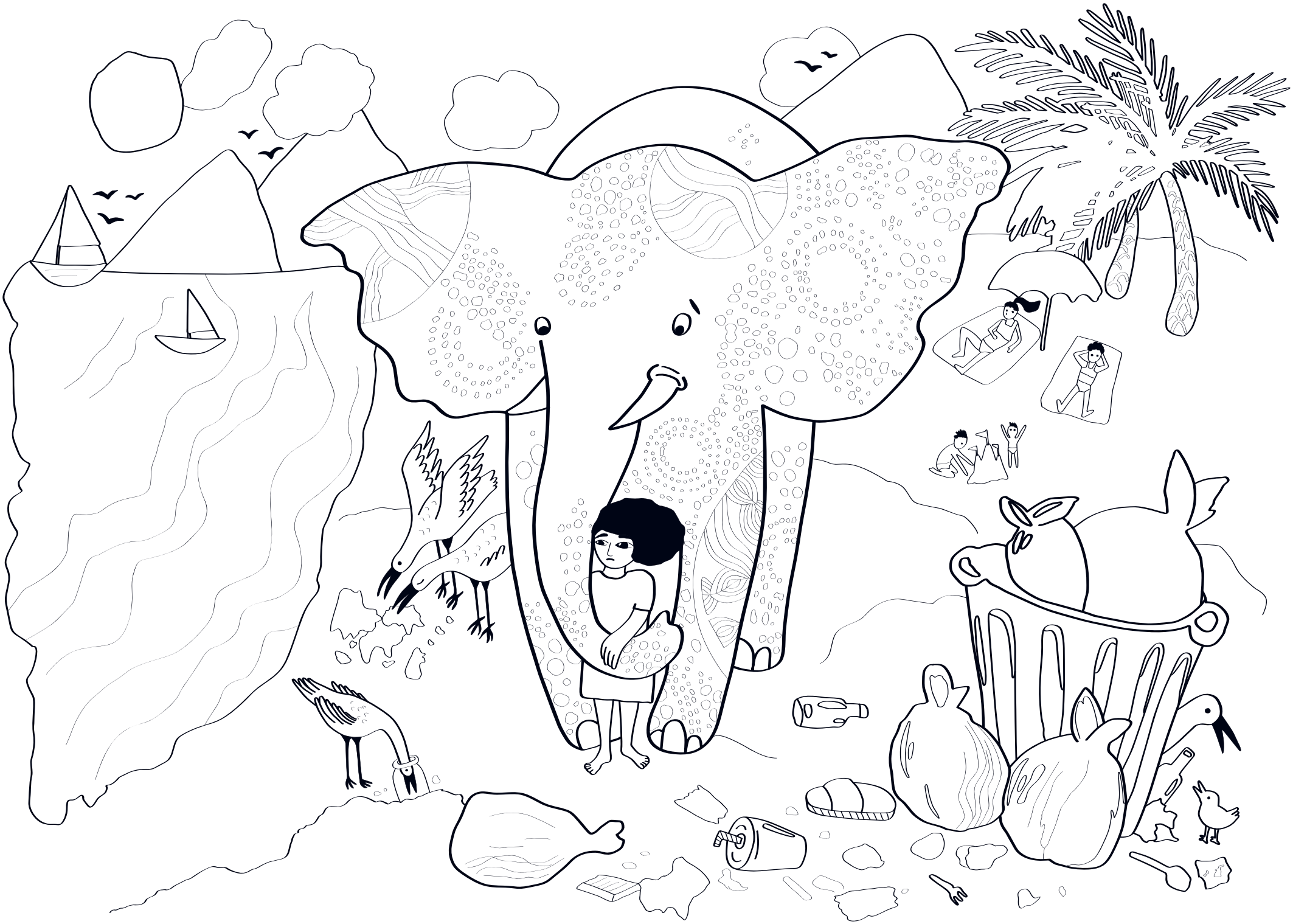

TOIT

Et püsida terve ja tegus, peab inimene sööma. Kuigi maailmas peaks toitu jätkuma kõigile, on ometigi ühel inimesel üheksast kõht tühi. Samal ajal viskavad osad inimesed toitu ära või jätavad järele, sest see ei maitse neile. Modo soov on, et kõik lapsed saaksid kõhu täis süüa, sõltumata sellest, kus nad elavad. Mida sina arvad? Mis on sinu lemmiktoit?

TERVIS

Sinu tervis on tähtis. Inimene saab kasvada, õppida ja olla teistele abiks ainult siis, kui tal endal on hea olla ja tervis korras. Sina ise saad oma tervist tugevdada, kui pesed käsi, käid aeg-ajalt arsti juures, teed sporti ja mängid õues. Modo leiab, et keha tervise kõrval on oluline ka vaimne tervis ehk hea tuju ja rahulik meel. Mis sina arvad, kuidas saab tuju heaks teha?

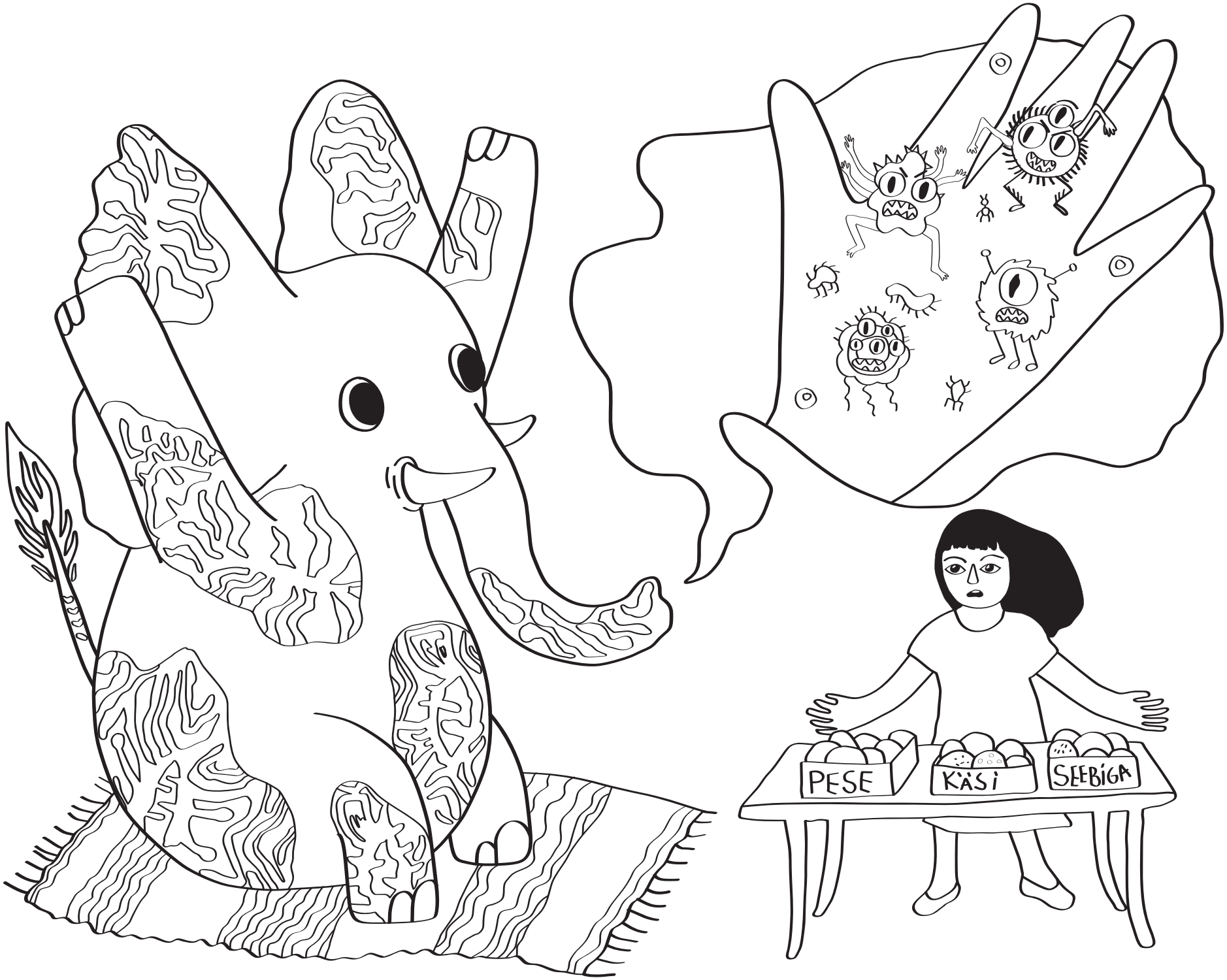
PESE
KÄSI
SEEBIGA

RÄNNE

Küllap oled käinud mõnel reisil Eestist väljas ja tead, et maailmas on palju erinevaid riike. Reisida on tore ja me teeme seda paljudel erinevatel põhjustel: selleks et õppida, tööd teha või olla koos armsate inimestega. Kahjuks ei ole aga kõigil maailma inimestel võimalik oma kodumaal turvaliselt elada. Nemad ei reisi sellepärast, et on tore, vaid sellepärast, et päästa oma elu. Modo arvab, et Eestisse jõudnud inimesi saab aidata, kui oleme nende vastu sõbralikud. Mida sina arvad? Kas sinu sõprade hulgas on väljastpoolt Eestit tulnud lapsi?

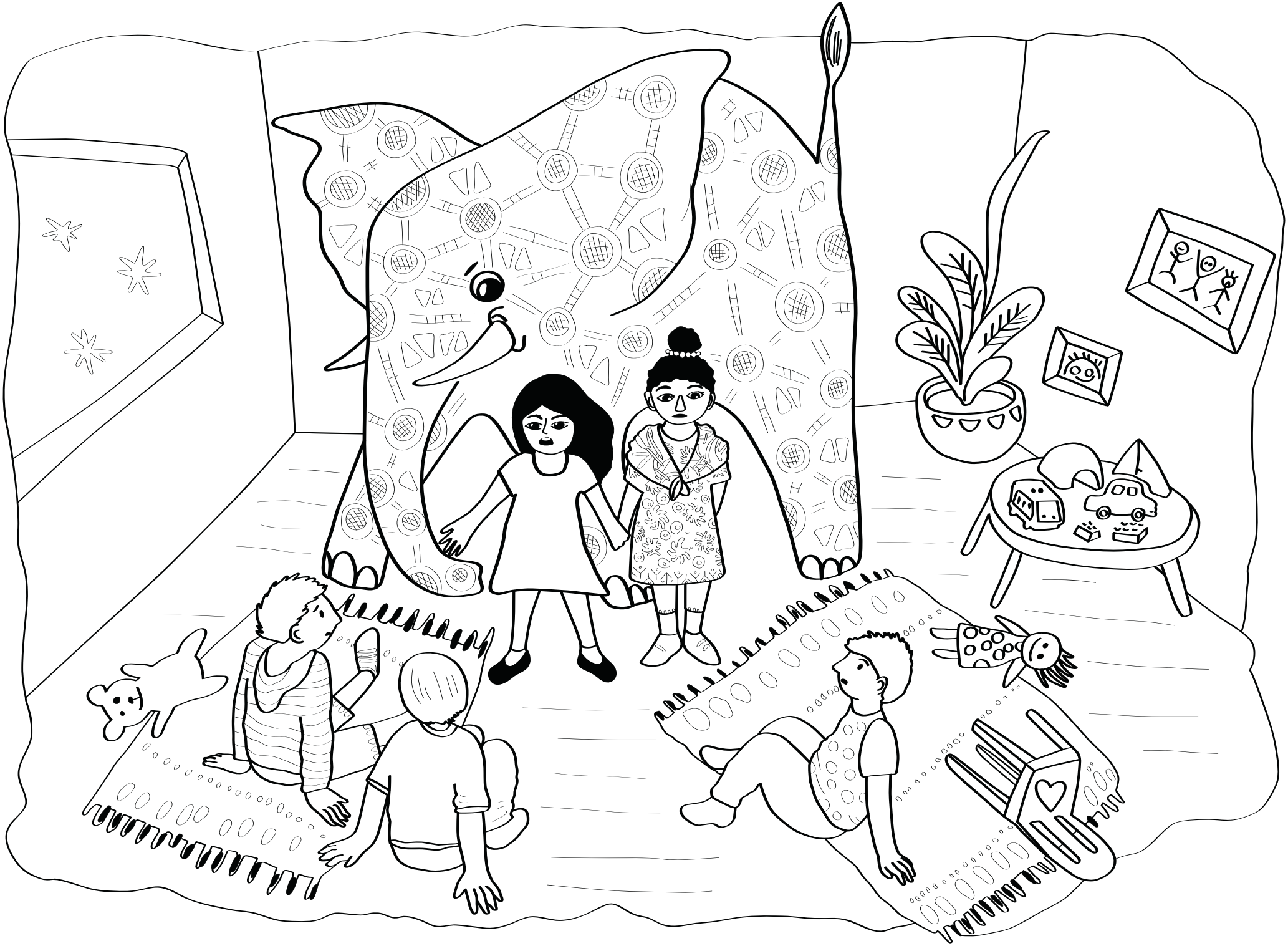

HUMANITAARABI

Mõnes maailma piirkonnas võib inimeste elu olla väga keeruline ja ohtlik. Näiteks sõja või loodusõnnetuse tagajärjel võib juhtuda nii, et inimestel ei ole turvalist kodu, toitu ega vett, ravimeid ega võimalust tööd teha või koolis käia. Modo arvab, et keerulisse olukorda sattunud inimesi tuleks eluks vajalike asjadega aidata. Mida sina arvad? Milliseid asju on inimestel vaja, et end turvaliselt ja õnnelikult tunda?

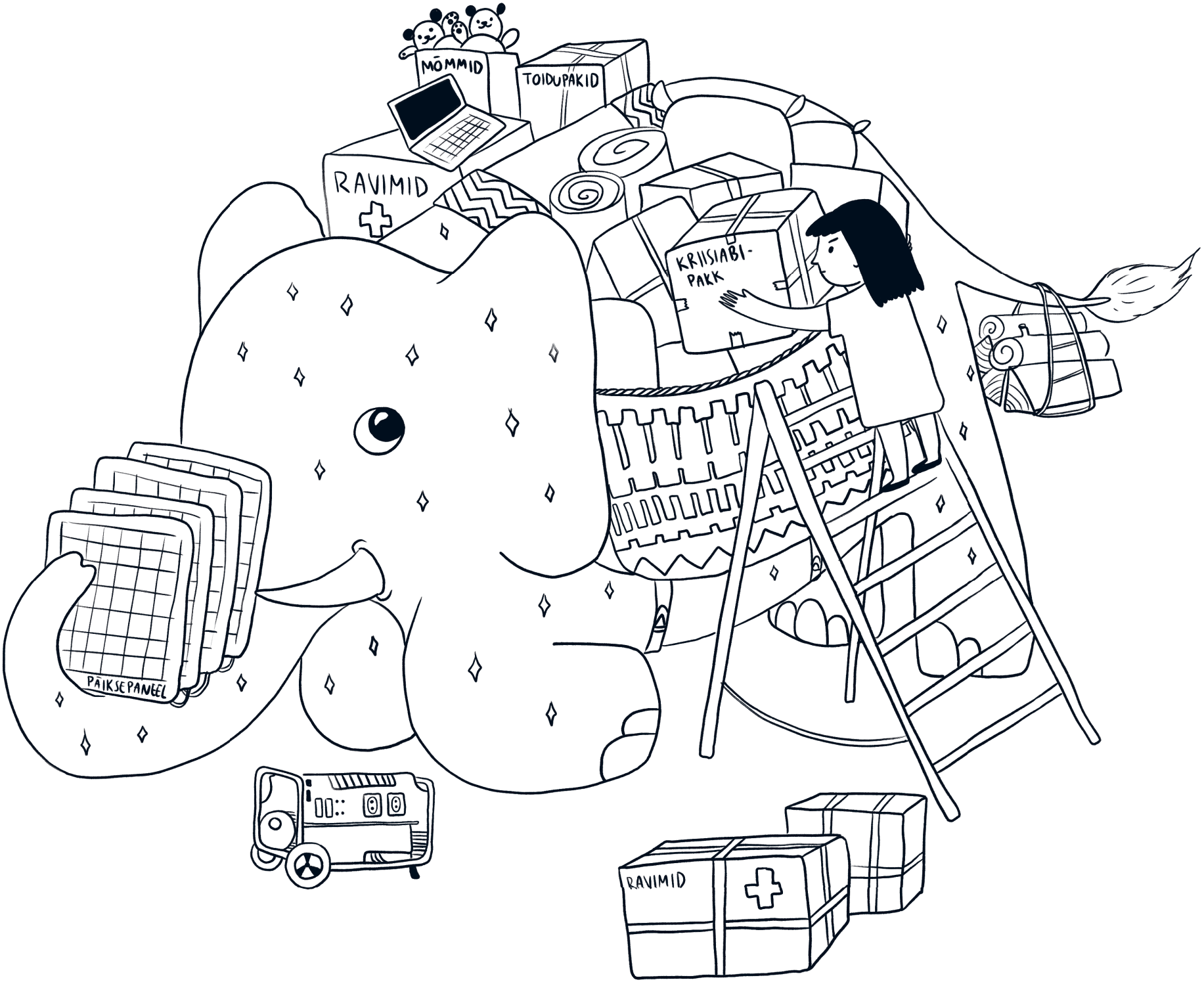
MÕMMID
TOIDUPAKID
RAVIMID
KRIISIABI-
PAKK
PÄIKSEPANEEL
RAVIMID

Rohkem infot ja materjale, näiteks lastejutud
Amanda ja elevant Modo seiklustest,
toreda laulu ja multifilmid leiate Maailmakooli veebilehelt
maailmakool.ee/amanda-ja-maailm.

Värviraamatu saate digitaalselt alla laadida siit:
maailmakool.ee/amanda-varvipildid.

Värviraamat valmis MTÜ Mondo projektist „Maailmaharidus lasteaiast gümnaasiumini; Eesti panus kestliku arengu eesmärkidesse", mida toetab ESTDEV – Eesti Rahvusvahelise Arengukoostöö Keskus.

Illustratsioonid: **Maari Soekov**